

В південних областях Степу, подекуди Лісостепу та Поліссі, за позитивних температур, в посівах **озимих зернових**, розміщених після стерньових попередників, триває живлення личинок **хлібної жужелиці**, які за чисельності 0,2-2, макс. 4 екз. на кв.м (в осередках Запорізької та Херсонської обл.) пошкодили 3-9 макс. до 40% (Запорізька обл.) рослин. Личинки шкідника перебувають у другому та третьому віці (33-67%) тому період пошкодження посівів подовжується. В разі підсіву на ослаблених та зріджених посівах озимих **ярами зерновими колосовими** культурами личинки фітофага харчуватимуться їх сходами. Живлення личинок навесні починається після відтавання ґрунту і триває (в залежності від їх віку і температурного режиму) 5-7 тижнів. В теплі сонячні дні відмічено заселення озимих **хлібними блішками, злаковими мухами, цикадками**.

У південних областях у посівах **зернових** культур відмічається відновлення живлення гусениць **озимої совки**. У Запорізькій, Луганській та Сумській областях за прогрівання ґрунту активізувалось переміщення перезимувалих личинок **ґрунтових шкідників (дротяники, несправжні дротяники, личинки травневих хрущів)** у верхні шари ґрунту. Відмічається вихід жуків **піщаного мідляка** та заселення ним прикрайових смуг озимих зернових. Скрізь існує ймовірність осередкових значних пошкоджень ярих зернових, сходів ранніх просапних культур.

Захист озимих зернових за надпорогової чисельності фітофага (понад 3-4 і більше личинок жужелиці на кв.м) та інших фітофагів здійснюється через обприскування посівів дозволеними до використання інсектицидами.

Сприятливі агрокліматичні умов звітного періоду в південних, центральних, подекуди західних областях, переважно на добре розвинених посівах **озимих пшениці, ячменю та жита** стимулювали розвиток **борошнистої роси, септоріозу, корневих гнилей**, де збудники цих хвороб збереглися на 2-13, макс. 15-20% (Вінницька, Київська, Рівненська, Херсонська, Черкаська обл.) рослин. На фізіологічно ослаблених посівах ранніх строків сівби Луганської області, в місцях пониження рельєфу 5% рослин уражені **сніговою пліснявою**.

Оздоровлення рослин досягається підживленням їх мінеральними добривами з додаванням мікроелементів. Для підвищення стійкості рослин до стресових умов, у період весняного кушення посіви озимої пшениці можна обприскувати рідкими комплексними добривами з вмістом мікро- й макроелементів та регуляторами росту. Рішення щодо оздоровлення озимих зернових культур фунгіцидами варто приймати після обстеження посівів диференційовано щодо кожного поля. Вибір препаратів здійснювати з огляду на спектр захисної дії їх та домінуючу хворобу.

Посіви **озимого ріпаку** з настанням тепла осередково в Запорізькій, Львівській, Одеській, Миколаївській Херсонській та Черкаській областях заселяють жуки **прихованохоботників**. За добу на жовту чашку-пастку, відловлюється 3-7 особини. Якщо впродовж трьох діб на пастку відловиться більше 10 жуків, то це вважається – масовий вихід прихованохоботників. В

Одеській області проходить відродження **капустяної попелиці**. В крайових смугах полів Миколаївської області відмічено вихід **піщаного мідяка**.

Переважно на минулорічних листках 2-15% рослин культури відмічають ознаки **пероноспорозу, альтернاریозу, фомозу** (Львівська, Хмельницька, Херсонської обл.). **Бактеріозом коренів**, в осередках Запорізької, Київської, уражено 2-5% рослин. Запобігають поширенню хвороб обробками дозволеними до використання фунгіцидами. Стан посівів поліпшують підживленням азотними добривами й розпушуванням міжрядь

Фітоекспертизою насіння **ярих зернових та зернобобових культур** встановлено зараженість його збудниками **альтернاریозу, септоріозу, гельмінтоспоріозу, фузаріозу** в межах 1-5%, що свідчить про обов'язкове оздоровлення насіння шляхом протруювання його за 2-3 тижні до сівби препаратами відповідного спектра фунгітоксичної дії та рівня захисної спроможності стосовно комплексу хвороб.

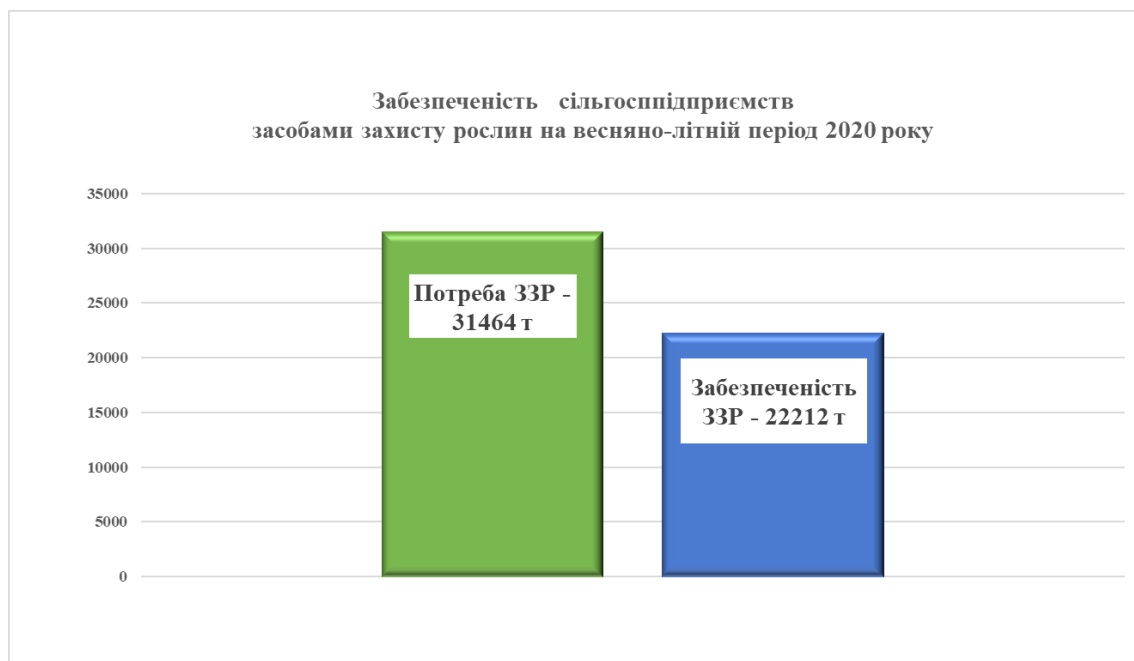
На переважній більшості площ **озимих зернових та ріпаку**, відростаючих **багаторічних трав** відмічається незначне зростання чисельності **звичайної та гуртової полівок, польових та інших видів мишей**. Щільність гризунів в межах 1-3, подекуди на окремих площах багаторічних трав (Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Полтавської обл.) до 5 жилих колоній на гектар. У закритих стаціях мишоподібні шкідники знайдені повсюди. В зерноховищах відсоток попадання в пастки мишоподібних гризунів становить - 2%. За кількістю відловлених тварин самки становлять 60%, самці – 40%. По видовому складу переважає **миша хатня**. У Одеській, Сумській областях відмічається пробудження **ховрахів** на орних та цілинних землях. Чисельність їх нір на гектарі складає: на орних – 0,5, максимально – 1 нора/га; неорні – 2.

Систематичний моніторинг та вчасний захист полів від мишоподібних гризунів забезпечить збереження посівів та врожаю (ЕПШ для мишоподібних гризунів становить 3-5 і більше жилих колоній на гектар).

Відростаючі **багаторічні трави** Київської, Луганської, Миколаївської, Чернігівської областей заселяють **бульбочкові довгоносики** за чисельності 0,3-1,0 екз. на кв.м.

В господарствах здійснюється фітосанітарний нагляд за посівами озимих зернових та ріпаку.

За оперативною інформацією про хід робіт із захисту рослин, наданою Головними управліннями Держпродспоживслужби в областях, **13 березня 2020 року** забезпеченість сільгосп підприємств засобами захисту рослин для проведення робіт із захисту посівів сільськогосподарських культур становить понад **22** тис. т препаратів, або **71** % до потреби в I півріччі 2020 року. Такий рівень забезпеченості є достатнім для здійснення комплексу заходів захисту сільськогосподарських культур у ранньовесняний період 2020 року.

Забезпеченість сільгоспідприємств в препаратах для протруювання насіння ярих зернових і зернобобових культур становить **608 т**, або **98 %** до потреби в цих препаратах. В свою чергу також розпочато протруювання насіння – всього на сьогодні протруєно понад **100** тис. т.

Слід зазначити, що в сільськогосподарських підприємствах, передусім південних областей, розпочато захист сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб і бур'янів. Всього проведений на площі близько **0,6** млн. га. В Дніпропетровській, Миколаївській, Одеській, Херсонській, інших областях для контролю бур'янів проводиться ранньовесняне внесення гербіцидів, здійснюється профілактичне оздоровлення посівів озимих зернових і ріпаку від хвороб. Також проводяться заходи захисту садів та виноградників від шкідників і збудників хвороб.

Для проведення всього комплексу заходів захисту рослин від шкідливих організмів з початку року використано близько **0,3** тис. тонн пестицидів і біопрепаратів. Догляд за посівами сільськогосподарських культур триває.